

Gå hver sin vei?

Turid vurderte å skille seg. Hun var i slutten av sekstiårene og sa at hun egentlig aldri hadde hatt det bra i ekteskapet.

Pasient: Jeg har tenkt på dette i snart 30 år.

Hun hadde vokst opp på et lite sted med et begrenset utvalg av menn. I en alder av 26 år hadde hun nesten gitt opp å treffe noen inntil mannen hennes flyttet til stedet der hun bodde. De ble sammen etter kort tid.

Pasient: Ja, vet du, vi snakket knapt i begynnelsen heller. Jan var liksom aldri interessert i meg og mine synspunkter. Det er trist å si det, men jeg tror vi ble sammen fordi ingen av oss hadde funnet den rette, og fordi tiden var inne til å stifte familie.

De giftet seg og fikk barn. Han gikk trofast på jobben sin for å sørge for familiens inntekt. Hun tok seg av barna og hjemmet deres. De hadde på en måte hver sine liv. Han snakket lite om arbeidet sitt og var heller ikke interessert når hun fortalte om sin hverdag med de tre barna deres. Dette hadde hun alltid syntes var trist. Det var ikke det at det var noe alvorlig galt med mannen. Han var "helt grei nok", ifølge Turid.

Pasient: Jeg følte meg som en husholderske og mor til tre barn. Og vi levde med en mann som ikke var opptatt av oss.

De hadde flyttet rundt på ulike industristeder i Norge på grunn av jobben hans. Barna hadde blitt

revet opp fra skole og venner og ofte strevd med å finne nye. Det hadde Turid også. Nesten uten unntak hadde hun blitt "plassert" sammen med konene til mannens kollegaer når de kom til en ny plass og hadde ofte kjent seg ensom. Dette hadde gjort at Turid og barna ble sammensveiset, og det var hun for så vidt glad for.

Jeg sa at jeg ikke hadde forstått at hun hadde hatt det så vanskelig. Hun hadde alltid virket fornøyd og stabil de gangene hun hadde vært hos meg. Turid sa at hun stort sett var en person med jevnt humør. Likevel klarte hun ikke fri seg fra den nedverdiggende tanken at hun hadde brukt hele livet sitt på en person som ikke brydde seg mye om henne. Hun ble ofte sint på både seg selv og mannen når hun tenkte på dette.

Hun hadde fått det bedre etter at de hadde slått seg til ro i Oslo. Der bodde alle de tre barna deres. Den eldste datteren hadde fått to barn som Turid var mye sammen med. Hun hadde fått kontakt med gamle venninner og blitt kjent med noen nye.

Pasient: Folk kommer til å få sjokk hvis jeg gjør alvor av planene om skilsmisse. Du vet hvordan de tenker. Når han verken drikker, slår eller har vært utro, så har jeg liksom ikke noen grunn til å forlate han. Det er en alminnelig oppfatning i min generasjon. Jeg er nok for mange et bilde på en stabil bestemor som aldri finner på noe tull!

De to døtrene hennes hadde sett at hun aldri hadde vært fornøyd. Turid hadde ikke nevnt for dem at hun tenkte på å skille seg, men hun mente de ikke ville få sjokk.

Pasient: Jeg tror de ville forstå meg. Men hva synes du?

Det var trist å høre at Turid hadde levd så lenge med følelsen av å ikke bli verdsatt av mannen sin. Kanskje var han likevel glad i henne. Menneskelige egenskaper varierer mye fra person til person. Medfødte anlegg og oppvekst preger oss i stor grad. Noen er utadvendte og morsomme. Andre er mer stille og kan ha vansker med å snakke i forsamlinger. Det utelukker ikke at følelsene er like varme, men at man sliter med å gi uttrykk for dem.

Mange menn har problemer med å ha nære relasjoner til andre mennesker. Og i parforhold er det som oftest kvinnen som savner de fortrolige samtalene. Tradisjonelt har mannen vært oppdratt til å være den sterke som skulle forsørge og beskytte familien sin. Han skulle ikke vise svake sider. Dette har hindret mange menn i å snakke om vansker de har hatt eller på annen måte gi konstruktiv uttrykk for hva de føler. Jan kunne være en av disse mennene. Men det kunne godt hende at de hadde giftet seg ut i fra praktiske hensyn og levde sammen av gammel vane. Det var også mulig at han rett og slett var en egoistisk mann som kun var opptatt av seg selv. Eller at han alltid hadde vært for deprimert til å interessere seg for andre.

Jeg rådet henne til å tenke nøye over saken og prøve å se for seg livet alene. Hun hadde sagt at livet var blitt bedre etter at de hadde bosatt seg i nærheten av barna og barnebarna. Hun hadde både tatt opp kontakten med tidligere venninner og funnet nye. Kanskje var livet hennes såpass bra nå at det ikke ville være verdt å gjennomgå en skilsmisse eller muligens hadde hun nettopp det nettverket og den støtten som hun ville trenge for å takle et samlivsbrudd.

Hvis hun kjente at hun ville få det bedre alene, burde hun selvfølgelig gjøre noe med

situasjonen. I første omgang rådet jeg henne til å forsøke å snakke ordentlig ut med Jan før hun besluttet veien videre. Kanskje kunne de bli bedre kjent og forstå hverandre før det var for sent. Det ville nok være viktig enten de fortsatte sammen eller hver for seg.